



SVEA HOVRÄTT  
Mark- och miljööverdomstolen  
060102

**DOM**  
2021-09-27  
Stockholm

Mål nr  
P 3488-20

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-03-04 i mål nr P 6036-16, se bilaga A

## PARTER

### Klagande

1. Västerås stad

Ombud: Stadsjuristen S v E

2. Hamre Ridklubb

### Motpart

1. Badelunda Hembygdsförening
2. D B
3. B J
4. E T
5. G W
6. K W
7. C Å
8. M Å

## SAKEN

Detaljplan för del av fastigheten X m.fl., ridanläggning och skola vid Brandthovda IP, i Västerås kommun

## MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktige i Västerås kommuns beslut den 1 september 2016, dnr KS 2016/00618-1.7, § 241, att anta detaljplan för del av fastigheten X m.fl., ridanläggning och skola vid Brandthovda IP, i Västerås kommun.

Dok.Id 1714442

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

## YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

**Västerås stad** (kommunen) och **Hamre Ridklubb** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa kommunens beslut att anta detaljplanen.

**Badelunda Hembygdsförening, D B, B J, E T, G W** och **K W** har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

**C Å** och **M Å** har inte yttrat sig i Mark- och miljööverdomstolen, men de deltog vid domstolens syn.

## UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

**Kommunen** har utöver vad den framförde i mark- och miljödomstolen anfört i huvudsak följande:

Skälen till de fem kriterier som fungerade som utgångspunkt i sökande efter möjliga lokaliseringar är följande. Anläggningen behöver ha visst avstånd från annan bebyggelse för att omgivningspåverkan inte ska bli för stor. Den nya anläggningen bör lokaliseras till stadens östra sida eftersom den ska ersätta den befintliga anläggningen vid Hamre Gård och behöver därmed täcka den tidigare anläggningens upptagningsområde för att kunna tillgodose de aktuella väsentliga samhällsintressena. Då verksamheten i stor uträkning riktar sig mot unga är det viktigt att de själva kan ta sig till anläggningen på ett lätt och trafiksäkert sätt. Det måste därför finnas bussförbindelser inom gångavstånd från ridanläggningen. Vidare behöver kommunen äga marken för att kunna ta den i anspråk. Slutligen behöver området där anläggningen lokaliseras vara åtminstone 10 hektar för att verksamheten ska få plats. Kriterierna var inte absoluta, utan snarast en utgångspunkt för sökandet efter möjliga lokaliseringar.

Även om utredningarna saknar uttryckliga uppgifter om hänsynen till jordbruksmark så är lokaliseringsutredningarna och avvägningen av de olika alternativen så pass

omfattande att det måste anses uteslutet att någon alternativ lokalisering som inte ianspråktar jordbruksmark kan finnas. Vidare måste också beaktas att Västerås i stor omfattning är omgivet av jordbruksmark och att det därför är i det närmaste omöjligt att finna en alternativ lokalisering som inte ianspråktar jordbruksmark.

**Hamre Ridklubb** har anfört i huvudsak följande:

Den planerade verksamheten måste kunna betraktas som en jordbruksverksamhet, dvs. en verksamhet som bedrivs i ett jordbrukslandskap. Den är i vart fall inte främmande eller artskild i ett jordbrukslandskap. Syftet med detaljplanen är att flytta just Hamre Ridklubbs verksamhet och anläggningar. Det är för att ridklubbens befintliga anläggning är undermålig som en ny plats behöver tas i anspråk. En ridanläggning måste till sin natur ligga på landet, vilket innebär att de flesta som ska ta sig dit och hem får långt att åka. Det är därför viktigt att anläggningen förläggs till en plats med goda kommunikationer. Det är också mycket viktigt att anläggningen just hamnar på den sida om staden som ridklubbens medlemmar befinner sig. I den första lokaliseringstudien undersöktes elva platser, i den andra tre. Det är svårt att se att det kan krävas flera alternativ än så.

Frågan om riksintressen måste anses avgjord genom kommunens ställningstagande och regeringens prövning av ärendet.

**Badelunda Hembygdsförening** har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

**D B** och **E T** har hänvisat till vad de anförde i mark- och miljö-domstolen.

**B J** har hänvisat till vad han anförde i mark- och miljödomstolen och har tillagt i huvudsak att en trafikmätning senare än 2011 inte har redovisats.

**G W** och **K W** har hänvisat till vad de framfört tidigare och har anfört i huvudsak följande: Enligt **M J**, som arrenderar deras åkermark och

den åkermark där ridskolan planeras, är området ett av de mest bördiga områden som han brukar. Kommunen har styckat av ca 30 hektar åkermark i direkt anslutning till det område som avses tas i anspråk enligt detaljplanen och sålt marken till M J. Brukandet av åkermarken kan komma att påverka eventuella tävlingar och lektioner utomhus vid ridanläggningen.

### **MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL**

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn.

#### *Riksintresse för kulturmiljövården*

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den aktuella ridanläggningen ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården, Badelunda (U 25).

Riksantikvarieämbetet har beskrivit detta enligt följande:

*Fornlämningsmiljö*, en av landets mest monumentala gravar och förhistoriskt vägmonument som visar på platsens betydelse i ett större rumsligt system.

#### *Uttryck för riksintresset:*

Fornlämningsrik sträckning av Badelundaåsen genom öppet jordbrukslandskap med stort antal järnåldersgravfält. I Anundshögsområdet, omnämnt som tingsplats under medeltiden, finns en av landets största s.k. kungshögar ”Anundshög”, ca 60 m i diameter och 12 m hög. Intill denna finns två skeppssättningar, ca 50 m långa och en märklig runsten med text som förknippas med ynglingakungen Anund. Härifrån går ned mot ett vadställe, en lång rad stenar som också nämns på runstenen, sannolikt en gammal vägsträckning.

#### *I området ingår även:*

Badelunda medeltidskyrka och Furuby medeltida kyrkoruin.

Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse för kulturmiljövården ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön, se 3 kap. 6 § miljöbalken.

Det är i första hand länsstyrelsen som bevakar statliga intressen som kulturmiljövård inom ramen för sin tillsyn enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt under samråds- och granskningsförfarandena ska bedöma om en detaljplan tillgodoser ett riksintresse. Om länsstyrelsen upphäver en detaljplan, kan detta beslut överklagas till regeringen. Något formellt hinder för en domstol att frångå länsstyrelsens eller regeringens bedömning vid sin prövning av en detaljplan finns inte (se t.ex. rättsfallet MÖD 2014:12).

Den prövning som är aktuell i det nu överklagade målet föregicks av att länsstyrelsen i november 2016 beslutade att upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen, eftersom länsstyrelsen fann att ett genomförande av detaljplanen kommer att medföra påtaglig skada på riksintressets kulturhistoriska värden. Kommunen överklagade beslutet till regeringen, som inhämtade yttranden från Boverket och Riksantikvarieämbetet. Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet (som också ansåg att ett genomförande av detaljplanen skulle medföra påtaglig skada) redovisade som skäl för sina inställningar i huvudsak att anläggningens storskalighet samt dess placering i det öppna odlingslandskapet och längs ett centralt kommunikationsstråk med lång historisk kontinuitet innebär att läsbarheten av områdets rumsliga system, strukturer och samband försvåras och medför att riksintressets uttryck försvagas kraftigt i denna del av området. Boverket ansåg att detaljplanen inte skulle innebära något sådant intrång eller sådan skada på riksintresset att den inte kunde godtas. Regeringen gjorde samma bedömning som Boverket och beslutade i november 2019, med ändring av länsstyrelsens beslut, att kommunens beslut att anta detaljplanen skulle stå fast vid prövningen enligt 11 kap. PBL.

Kommunens beslut att anta detaljplanen överklagades bl.a. av ett antal enskilda och Badelunda Hembygdsförening till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har, efter att regeringens beslut meddelades, upphävt detaljplanen.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar efter syn och genomgång av handlingarna i målet att den planerade ridanläggningen kommer att bli väl synlig i landskapet från vissa delar av Badelundaåsen och Tortunavägen. Detta kommer att medföra en negativ

påverkan på området av riksintresse. Domstolen bedömer emellertid att ridanläggningen i sig inte påverkar läsbarheten av kulturmiljön i sådan omfattning att genomförandet av detaljplanen medför en påtaglig skada på kulturmiljön. Det finns därför inte skäl att upphäva detaljplanen på denna grund.

#### *Brukningsvärd jordbruksmark*

Detaljplanen omfattar mark som utgör brukningsvärd jordbruksmark. Sådan mark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk, se 3 kap. 4 § miljöbalken. Väsentliga samhällsintressen kan vara t.ex. bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen, se prop. 1985/86:3 s. 53. Mark- och miljööverdomstolen anser att ianspråktagandet behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.

Planområdet omfattas av en fördjupad översiktsplan, Översiktsplan för Badelundaåsen och ridanläggning, som antogs av kommunfullmäktige den 7 februari 2013. I översiktsplanen prövades möjligheten att lokalisera en ridanläggning och en gymnasieskola med hästinriktning på den plats som omfattas av den nu aktuella detaljplanen. Dessförinnan gjorde kommunen lokaliseringsutredningar 2008 och 2011 för att hitta en ny lokalisering för ett ridcenter på östra sidan av Västerås stad. I lokaliseringsutredningarna har ett antal olika platser behandlats utifrån fem kriterier, som handlar om minsta avstånd till sammanhållen bebyggelse, vilken sida av staden som är aktuell, möjlighet till bussförbindelser, att staden ska äga marken och att det krävs minst 10 hektar.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det kan ifrågasättas om ägandet av marken ska ges betydelse vid avvägningen enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Domstolen anser även att det är en brist att frågan om att brukningsvärd jordbruksmark kan komma att tas i anspråk inte behandlas närmare i den fördjupade översiktsplanen eller i de lokaliseringsutredningar som den föregicks av. Det

framstår som naturligt att en anläggning av detta slag placeras i jordbrukslandskap och en följd av det är att brukningsvärd jordbruksmark kan komma att tas i anspråk. Det kan också noteras att den mark som inte ianspråkats av byggnader eller permanent hårdgörs, utan används för rasthagar m.m., åter skulle kunna brukas. Vidare har flera olika platser utretts under ett flertal år. Domstolen anser vid en samlad bedömning att kommunen har visat att behovet av en ridanläggning och ett ridgymnasium inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Beslutet att anta detaljplanen strider därmed inte mot 3 kap. 4 § miljöbalken.

#### *Övriga invändningar mot detaljplanen*

Mark- och miljööverdomstolen delar de bedömningar som mark- och miljödomstolen har gjort när det gäller övriga invändningar mot detaljplanen.

#### *Sammanfattning*

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det inte har framkommit några skäl för att upphäva detaljplanen. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och kommunens beslut att anta detaljplanen fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Lars Olsson, tekniska rådet Börje Nordström och hovrättsrådet Christina Ericson, referent.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.



NACKA TINGSRÄTT  
Mark- och miljödomstolen

**DOM**  
2020-03-04  
meddelad i  
Nacka

Mål nr P 6036-16

### KLAGANDE

1. Badelunda Hembygdsförening
2. Badelunda församling
3. D B
4. E T
5. B J
6. G W
7. K W
8. C Å
9. M Å

### MOTPART

Västerås kommun

### SAKEN

Detaljplan för del av fastigheten X m.fl. (ridanläggning och skola vid Brandthovda IP) i Västerås kommun

### ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Västerås kommuns beslut 2016-09-01, § 241, se bilaga 1

---

### DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Badelunda församlings överklagande.
  2. Mark- och miljödomstolen upphäver Kommunfullmäktige i Västerås kommuns beslut den 1 september 2016, § 241, om antagande av detaljplan för del av fastigheten X m.fl.
- 

Dok.Id 617440

**Postadress**  
Box 69  
131 07 Nacka

**Besöksadress**  
Sicklastråket 1

**Telefon**  
08-561 656 40

**E-post:** mmd.nacka.avdelning4@dom.se  
www.nackatingsratt.domstol.se

**Telefax**

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
08:00–16:30



## BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Västerås kommun (i fortsättningen kommunen) beslutade den 1 september 2016, § 241, att anta detaljplan för del av fastigheten X m.fl. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra anläggande av Västerås ridgymnasium och en ridanläggning, Hamre ridskola, med tillhörande byggnader och utvändiga ytor (öster om Brandthovda IP och Tortunavägen). Detaljplanen omfattar även en ny gång- och cykelväg.

Beslutet att anta detaljplanen överklagades till mark- och miljödomstolen av Badelunda Hembygdsförening, Badelunda församling, D B och E T, B J, G W och K W samt C Å och M Å. Deras överklaganden handläggs i detta mål (P 6036-16).

Samtidigt beslutade Länsstyrelsen i Västmanlands län (länsstyrelsen) att beslutet att anta detaljplanen skulle överprövas. Mark- och miljödomstolen beslutade därför att vilandeförklara detta mål.

Den 14 november 2016 beslutade länsstyrelsen att upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen. Kommun överklagade länsstyrelsens beslut till regeringen, som den 3 oktober 2019 beslutade att kommunens beslut att anta detaljplanen ska stå fast.

Mark- och miljödomstolen har nu återupptagit handläggningen av detta mål.

## YRKANDEN M.M.

Badelunda Hembygdsförening, Badelunda församling, D B, E T, B J, G W och K W samt C Å och M Å har yrkat att beslutet att anta detaljplanen ska upphävas.

Kommunen har bestritt ändring.

Mark- och miljödomstolen har gett B J, G W och K W, Badelunda Hembygdsförening samt Badelunda församling möjlighet att redovisa vilka omständigheter som medför att de ska anses ha rätt att överklaga antagandebeslutet.

## UTVECKLING AV TALAN

Kommunen har hänvisat till ett antal handlingar, bl.a. *Översiktsplan för Badelundaåsen och ridanläggning*, ÖP62 (antagen 2013-02-07), *Rapporten Ny lokalisering för Hamre Ridcenter* (2008-05-05) och *Delutredning inom ÖP62* (februari 2011). Parterna har anfört i huvudsak följande.

### **Badelunda Hembygdsförening**

Den planerade anläggningen skulle innebära en förödande försämring av den rumsliga förståelsen och upplevelsen av det historiska kulturlandskapet och riskerar dessutom att bli prejudicerande för eventuell kommande bebyggelse i dess närhet.

Anläggningen kommer att placeras på bördig åkermark och det finns ingen lämplig naturmark för dragning av ridstigar i anslutning till den planerade ridanläggningen med ca 90-100 stallplatser för hästar. Risken är stor att den närbelägna Badelundaåsen med ett pärlband av gravfält kommer att nyttjas som område för de ridande.

Trafiksituationen på förbigående Tortunavägen är redan i dag mycket problematisk. Området för den planerade ridanläggningen har begränsade parkeringsytor och därför har man sagt att idrottsanläggningens parkeringsytor, på andra sidan av Tortunavägen som också är begränsade, ska användas vid de 10-20 tävlingar per år som har angivits. Personer med kunskap om ridsportbranschen anser att dessa parkeringsytor är starkt underdimensionerade, vilket kommer att innebära att större parkeringsytor måste iordningsställas och att intrånget på riksintresseområdet kommer att öka.

Närheten till tätortsnära bebyggelse är påtaglig, ca 300-350 meter. Vid de 40-60 tävlingsdagarna kommer avståndet till bebyggelsen avsevärt minska då de parkerade hästtransporterna är uppställda på idrottsanläggningens grusplan. Om all trafik stängs av på Tortunavägen skulle det få kännbara konsekvenser för handeln på Hälla.

Om kommunen vill bygga en ridanläggning på östra sidan av Västerås, är Malma Gård i Badelunda en mycket bättre plats för en stor ridanläggning. I delutredningen "Översiktsplan för Badelundaåsen och ridanläggning" (Dnr: 08:10186-BN 540), kan man läsa att "Mälarenergi har inga invändningar ur vattenskyddssynpunkt mot en placering av ett ridcenter vid Malma Gård. Ändhållplatsen för närmaste busslinje, som idag ligger vid Finnslätten skulle enkelt kunna flyttas till området vid Malma såg, strax intill Malma Gård. Många personer som är insatta i hur stora ridanläggningar fungerar anser att de 10 hektar som är planerade för ridanläggningen vid Tibble inte kommer att räcka, utan att man kommer att behöva öka intrånget på riksintresseområdet betydligt.

### **Badelunda församling**

Församlingen har anfört samma omständigheter som hembygdsförening.

### **D B och E T**

Kommunen har inte hållit sig inom de ramar som kommunens handlingsfrihet konstituerar. Kommunen har inte i alla delar iakttagit miljöbalkens bestämmelser om riksintressen och miljökvalitetsnormer m.m. Utöver detta har inte samtliga formella regler iakttagits, bl.a. har kommunen inte tagit del av de synpunkter som skriftligen framställdes under granskningstiden.

Hästhållning har inte tidigare förekommit på fastigheten. Det är inte en jordbruksfastighet. Det finns betydande kulturhistoriska värden inom området. Det skulle bli ett mycket kort avstånd mellan stall och deras bostad och det bedömda avståndet från bl.a. gödselhållning till deras fastighet är väsentligt kortare än rekommenderade 500 meter (i vart fall 200 meter enligt Socialstyrelsen, vilka riktlinjer alltså inte beaktats). Vegetationen mellan deras fastighet och ridanläggningen är mycket tunn. De har dokumenterat hästallergi och det finns en klar risk för olägenhet i form av allergiska reaktioner. Den föreslagna placeringen skulle ha mycket negativ påverkan på boendemiljön i form av buller, ljusförorening, och störande lukt och hög förekomst av allergener. Det skulle innebära en kraftig värdeminskning av deras fastighet och kränka deras grundlagsskyddande äganderätt.

Den förhärskande vindriktningen är enligt Tyréns miljökonsekvensanalys sydvästlig, vilket skulle föra allergener "åt rätt håll", bort från Blåsbo. Detta betyder möjligen att den vindriktningen dominerar men de som bor här kan vittna om att vind kan komma från alla håll. I en rapport från Mälarenergi som mätte vindriktningen i Västerås under 1993-2003 kom vinden från sydväst endast 20 % av tiden och från väst 18 % av tiden. I en rapport över vindstatistik 2006 i Västerås för året var den sammanlagda procentandelen då vinden blåste "åt fel håll" (nord-, nordostlig och nordvästlig vindriktning) 31,7 %. Syd-, sydostlig- och sydvästlig vindriktning var 41,7 %. Således skulle det inte vara någon större dominans av vinden över året då det blåser "åt rätt håll" jämfört med tiden det blåser åt fel håll. (SMHI 2006. Hans Alexandersson. Vindstatistik för Sverige 1961-2004. Nr 121)

Vegetationen består av lövträd som under lövsäsongen ger ett visst skydd men under vinterhalvåret är vegetationsridån så gott som obefintlig. Man väljer att tolka Boverkets rapport från 2011 som att lokala förhållanden är viktigast när det gäller lämpligt skyddsavstånd. Även trots att man i miljökonsekvensanalysen medger att Folkhälsomyndigheten, så sent som 2015, fortsatt rekommenderar minst 200 meter mellan hästverksamhet och bebyggelse. Det rekommenderade skyddsavståndet på minst 200 meter bör inte ifrågasättas och ska respekteras.

Deras tomtgräns sträcker sig idag upp till den befintliga Tortunavägen. Ifall anläggande av en ny gång- och cykelväg planeras genom deras tomt motsätter de sig detta och kommer självklart att bestrida en sådan plan. Ett stort antal människor som passerar deras infart ökar insynen till tomten och risken ökar för att fler irrar sig in mellan bostadshusen. Det medför ökad risk för nedskräpning, stöld och skadegörelse, samt kan skapa oro för deras små barn. Tillgängligheten till Tortunavägen blir kraftigt nedsatt tävlingsdagar framförallt då man planerar att stänga av vägen vissa tider under tävlingsdagarna.

## **B J**

Den planerade anläggningen bedöms kräva en yta om 10 hektar. Ett antal personer med erfarenhet av ridsport som han har talat med bedömer att den dubbla ytan kommer att krävas, vilket talar emot en förläggning till Brandthovda. Det anges att

avståndet till stadsbebyggelsen ska vara 500 meter. Det kravet uppfylls inte och detta är oacceptabelt inte minst då det i planen under rubriken Hälsa och säkerhet anges följande "Anläggningen kan medföra negativ påverkan på den närmaste omgivningen i form av olägenheter såsom damm, buller (höfläktar, maskiner, djurens läten, transporter), lukt (gödsel, vissa foder m. m.) och insekter".

Brandthovda idrottsplats har sedan den anlades fått utökad verksamhet och fler planer har anlagts, vilket har inneburit fler aktiva och mer publik. På visst avstånd finns dessutom en gokartbana och en golfbana. Den ökade belastningen påverkar trafiksituationen på Tortunavägen. Det finns även ett stort bilfraktföretag på Hällaområdet som vid transporter norrut mot Sala använder Tortunavägen-Bjurhovdagatan-Österleden. Ett antal gånger varje år i samband med Aroscupen och liknande arrangemang är trafiksituationen kaotisk med bilar uppställda vid vägrenen på båda sidor av Tortunavägen. Vid större hästtävlingar varje år skulle en motsvarande situation uppstå. Ingen trafikmätning senare än 2011 har redovisats.

### **G W och K W**

Detaljplanen innebär en orimligt stor negativ påverkan på riksintresset och kulturarvet i området. Framförda synpunkter under remiss/samrådsfasen har inte besvarats till fullo. Om det inte går att lösa/hantera hur man kommer att hantera samexistens av ledda- /ridande ekipage och traktorer/bilar i området kommer betydligt mer än 10 hektar att tas i anspråk för föreslagen ridanläggning. Eventuella avstängningar för biltrafik skulle innebära stora negativa konsekvenser för de som bor i området. Högtalarsystem på området kommer troligtvis generera mest buller i riktning mot Blåsbo och Tibble Storgård. Den föreslagna ridanläggningen medför smittorisker för övriga stallar i området med gemensamma ridstigar. Det har inte nämnts något gällande kostnad för ridanläggningen. Malma Gård har varit föreslaget som lokalisering men har inte fått en ärlig chans på grund av felaktiga bedömningar och motiveringar.

### **C och M Å**

Kapaciteten är alldeles för liten för parkering vid tävlingar. De planerade platserna räcker endast till för den dagliga verksamheten, och det kommer inte fungera att utnyttja IP:s parkering och den befintliga grusplanen eftersom de platserna i de flesta fallen redan utnyttjas fullt ut. Den omfattande verksamheten kommer att medföra betydande olägenheter i form av illalukt och dammbildning samt en hög grad av trafik in och ut från anläggningen. Detta genererar ett rekommenderat skyddsavstånd om minst 200 meter från bebyggelse, enligt Folkhälsomyndigheten, vilket är betydligt längre än i detta fallet. Dessutom är Västerås stads egna kriterier att anläggningen inte ska etableras inom 500 meter från sammanhållen bebyggelse, vilket inte uppfylls.

Planer för att etablera nya företag från Hällaområdet, ner mot Blåsbo, har tidigare stoppats på grund av riklig förekomst av fornlämningar i området. Malma Gård skulle vara det bästa alternativet för en nyetablering av ridhuset och gymnasiet.

### Västerås Kommun

Ridanläggningens lokalisering berör ett område som är utpekad som riksintresse för kulturmiljö, Badelunda (U25). Det har därför varit mycket viktigt att utreda hur en byggnation på platsen kan ske utan att påtagligt påverka de kulturhistoriska värden som finns i Badelundaområdet. Noggranna utredningar har gjorts och detaljplanen har även föregåtts av en fördjupad översiktsplan, ÖP 62 (2013-02-07).

Efter att länsstyrelsen, med hänvisning till riksintresset för kulturmiljö, överprövat detaljplanen har regeringen genom beslut Fi2019/01222/SPN slagit fast att riksintresset inte utgör något hinder mot att anta detaljplanen. Med hänvisning till regeringens beslut anser kommunen att frågan om detaljplanens förenlighet med riksintresset redan är avgjord. I det fall mark- och miljödomstolen ändå prövar frågan om planens förenlighet med riksintresset hänvisar kommunen till sin överklagan av Länsstyrelsen i Västmanlands läns beslut, 404-4439-16, att upphäva detaljplanen där kommunen utvecklar skälen till sin inställning.

Kommunen är väl medveten om att fornlämningar kan finnas inom planområdet. I valet av plats för ridanläggningen har möjligheten att hitta fornlämningar varit med som en del i avvägningen mellan lämpliga lokaliseringar.

Förenligheten med 3 kap. 4 § miljöbalken har inte ifrågasatts under arbetet med att ta fram detaljplanen varför frågan inte har getts ett sammanhängande svar förrän nu. Det bör poängteras att detaljplanen endast tillåter ianspråktagande av en begränsad areal brukningsvärd jordbruksmark. Det är enbart platsen för byggnaden och den mark som används för väg eller parkering som innebär ett ianspråktagande av jordbruksmark. Om brukningsvärd jordbruksmark måste tas i anspråk bör bebyggelsen eller anläggningen utformas på ett sätt som innebär en så begränsad inverkan som möjligt på jordbruket (prop. 1985/86:3 s. 53-54). Detaljplanen har utformats med detta i åtanke. Ridanläggningen är t.ex. placerad mellan de båda åkerholmarna i närheten av vägen. Kommunens inställning, som har varit en utgångspunkt under planerandet av den nya anläggningen, är att ridanläggningen ska ses som ett väsentligt samhällsintresse. Dels för att ridskolan är en viktig källa till rekreation för sin målgrupp, dels för att ett ridgymnasium, dvs. skolverksamhet, är ett väsentligt samhällsintresse.

Möjliga alternativa lokaliseringar har utretts vid flera tillfällen. Den första lokaliseringsutredningen, Ny lokalisering för Hamre ridcenter, gjordes 2008. Därefter har lokaliseringen utretts genom ÖP 62 med MKB, delutredning i ÖP 62 av Malma Gård och slutligen genom detaljplan 1804 med MKB. I lokaliseringsutredningen från 2008 tog stadsbyggnadskontoret i samarbete med Hamre Ridcenter och Ridklubb fram fem kriterier som fungerade som utgångspunkt i sökande efter möjliga lokaliseringar.

- 500 m till sammanhållen bebyggelse enligt miljöskyddsreglerna
- Östra sidan av staden för att kunna bibehålla sitt upptagningsområde
- Möjlighet till bussförbindelse
- Staden äger marken
- Minst 10 hektar

Slutsatsen efter dessa utredningar är att alternativet som befinner sig längs Tortunavägen vid Brandthovda IP är det enda som är möjligt och uppfyller de uppställda kriterierna. Det är därmed den enda lokaliseringen som enligt 3 kap. 4 § miljöbalken tillgodoser samhällsintresset på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt, även om platsen ingår i riksintresset för kulturmiljövård och en exploatering kräver omfattande arkeologiska utgrävningar. För utveckling av skälen till varför de andra alternativen inte var möjliga hänvisar kommunen till nämnda utredningar som på ett utförligt sätt har behandlat lokaliseringsfrågan.

Sammantaget anses ridanläggningen tillgodose två väsentliga samhällsintressen och det finns inte någon alternativ lokalisering som tillgodoser dessa samhällsintressen på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt. Ridanläggningen kan därmed, i enlighet med 3 kap. 4 § miljöbalken, lokaliseras på bruksvärd jordbruksmark.

Under arbetet med framtagande av detaljplanen har Trivector Traffic på uppdrag av kommunen genomfört utredningsarbete avseende parkeringsbehov och förbättrad framkomlighet för gående och cyklister. Rapporten innehåller information om trafikmängder, trafiksäkerhet och resevanor.

Av planbeskrivningen framgår att den nya ridanläggningen planeras ha en parkering med plats för ca 80 bilar, vilket gott och väl täcker det dagliga behovet för verksamheten. Parkeringsbehovet vid Brandthovda IP är vid den dagliga verksamheten 100 parkeringsplatser. Idag finns det där ca 60 asfalterade platser. Dessutom finns en grusplan som används för parkering vid större evenemang och som kommer att kunna samnyttjas med ridanläggningen. Förutom grusplanen vid Brandthovda IP (ca 7000 kvm) finns det möjlighet att iordningställa tillfälliga ytor för parkering vid ridanläggningen. Det finns även möjlighet att ta delar av marken norr om befintlig grusplan i anspråk för extra parkering. Detta kan dock kräva utredning av arkeologin samt att ytan iordningställs. Sammantaget är parkeringsbehovet för såväl bil, cykel och transporter utrett och kommer att tillgodoses genom detaljplanen.

Detaljplanen möjliggör en ny gång- och cykelväg som avsevärt kommer att förbättra möjligheten att ta sig till ridanläggningen och planområdet med buss. I korsningspunkter med bilväg anläggs säkra passager som bidrar till ökad framkomlighet och trygghet för gående och cyklister samt sänkt hastighet för motortrafiken. Gång- och cykelbanan ska förses med belysning för att öka den upplevda tryggheten men också förbättra trafiksäkerheten.

Detaljplanen är utformad med stor omsorg för närboende, särskilt boende i Blåsbo som är de som kan påverkas mest av ridanläggningen. Arbetet för att minimera den negativa påverkan av anläggningen framgår av planbeskrivningen och den utvärdering som gjorts av utformningsalternativ. Byggrätten i detaljplanen är väl definierad och säkerställer därigenom en exploatering med så lite olägenhet som möjligt för omkringliggande bebyggelse. Detaljplanen föreskriver t.ex. att

det ska finnas tät vegetation som skyddar Blåsbo från olägenheter som allergen. Ridanläggningens huvudbyggnad är placerad så att den utgör ett skydd mellan Blåsbo och de ytor där hästarna vistas utomhus. Utomhusytorna är placerade så långt bort från övrig bebyggelse som möjligt. Foderautomaterna är planerade att vara högst upp i det nordöstra hörnet av planområdet. Den förhärskande vindriktningen gör även att spridningen av allergen, lukt, damm och liknande till största delen sker åt nordöst, alltså bort från närliggande bebyggelse. Detaljplanen föreskriver även att gödsellagring ska ske inomhus.

Det är felaktigt att fastslå att omkringliggande bebyggelse skulle sjunka i värde på grund av detaljplanen. En modern ridanläggning med preparerade ridstigar i närområdet och den tillkommande gång- och cykelvägen som löper från Bjurhovda till handelsområdet Hälla kan tvärtom höja det ekonomiska värdet på närliggande fastigheter. Oavsett anser dock kommunen att platsen är lämpad för en sådan ridanläggning som planen möjliggör och att det allmänna intresset av en ridanläggning på platsen får anses väga tyngre än en eventuell ekonomisk påverkan på omkringliggande fastigheter.

D B och E Ts handling, som uppges inte ha kommit kommunen till del, finns registrerad i ärendet och förvaras hos kommunen samt har beaktats i prövningen av ärendet.

## DOMSKÄL

### Klagorätt

Ett beslut om antagande av en detaljplan får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (42 § förvaltningslagen och 13 kap. 8 § plan- och bygglagen, PBL). Enligt praxis anses beslut om detaljplan angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta eller som endast skiljs åt från planområdet av en väg. Därutöver anses beslutet angå ägare till fastigheter i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, natur- och trafikförhållandena på platsen m.m. Vidare får en sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken överklaga ett beslut att anta en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § PBL (13 kap. 12 § PBL). Enligt praxis har även en kulturmiljöförening rätt att överklaga ett beslut om antagande av detaljplan om den med hänsyn till de kulturmiljöfrågor som aktualiseras utgör ett sådant avgörande som omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen (se Mark- och miljööverdomstolens beslut den 25 november 2019 i mål P 10362-18 och mål P 12291-18).

Mark- och miljödomstolen bedömer att Badelunda församlings fastighet är belägen på ett sådant avstånd från planområdet att församlingen, enligt gällande praxis, inte kan anses berörd av detaljplanen på ett sådant sätt att den har rätt att överklaga kommunens beslut. Badelunda församlings överklagande ska därför avvisas.

Domstolen bedömer att samtliga övriga klaganden har klagorätt och tar upp deras överklaganden till prövning i sak.

### **Prövning i sak**

#### *Tillämpliga bestämmelser m.m.*

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (se 1 kap. 2 § PBL). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (se 13 kap. 17 § PBL). Om myndigheten vid prövningen finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse. Domstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i PBL ger kommunen (se t.ex. MÖD 2014:12).

Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (se 4 kap. 36 § PBL).

Vid planläggning ska miljöbalkens hushållningsbestämmelser tillämpas (2 kap. 2 § PBL). Enligt dessa gäller bl.a. att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken).

Bebyggelse och byggnadsverk ska vid planläggning lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet samt möjligheterna att ordna trafik (se 2 kap. 5 § PBL).

Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (se 2 kap. 6 § PBL). I 3 kap. 6 § miljöbalken anges bl.a. att mark- och vattenområden samt den fysiska miljön i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Områden som är av riksintresse för kulturmiljövärden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön.

Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket



kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (se 2 kap. 9 § PBL).

*Invändning om formella brister*

En genomgång av aktmaterialet ger vid handen att det inte har förekommit några sådana formliga brister i planprocessen som skulle kunna motivera ett upphävande av beslutet att anta detaljplanen.

*Olägenheter samt lokalisering med hänsyn till människors hälsa*

Frågan om närheten mellan hästverksamhet och bebyggelse har behandlats i rättspraxis. Där sägs bl.a. att inte bara avståndet mellan stall och bebyggelse är av betydelse, utan även lokala förhållanden som topografi, förhärskande vindriktning, bebyggelsestruktur och verksamhetens storlek. Vid bedömningen bör även hänsyn tas till om djurhållningen ska bedrivas inom eller utanför detaljplanelagt område. Påverkan på omgivningen från djurhållning måste i princip accepteras på landsbygden (se bl.a. MÖD 2006:32).

I Boverkets rapport 2011:6, Vägledning för planering för och invid djurhållning, anges inte några rekommenderade skyddsavstånd mellan djurhållning och bebyggelse, utan det konstateras att en bedömning måste göras från fall till fall. I rapporten hänvisas till ett antal vetenskapliga artiklar. Enligt dessa visar studier att höga koncentrationer av hästallergener kunde uppmätas i och mycket nära stall och hagar, medan halterna snabbt sjönk med avståndet till hästarna. Förhöjda värden kunde uppmätas i närområdet, men efter 50-100 meter från källan var halterna mycket låga. I öppna landskap, och i vindriktningen, kan dock fortsatt och successivt avklingande nivåer av allergen uppmätas på längre avstånd från hästgårdar. Enligt undersökningarna kan vegetation effektivt hindra allergen från att spridas. Spridningen beror på de lokala förhållandena på platsen. Studier av hästallergen inomhus i bostäder visar att endast bostäder mycket nära stall (10 meter) hade mätbara halter inomhus om ingen av de boende hade regelbunden kontakt med hästar.

Den planerade verksamheten är belägen på landsbygden. Den förhärskande vindriktningen minskar risken för lukt och allergener och mellan ridanläggningen och bebyggelsen i Blåsbo finns en trädridå som ger ett vegetativt skydd. Detaljplanen reglerar att stallbyggnader och gödsel förvaring ska placeras minst 80 meter från bostad och att lagringsplats för gödsel ska vara inbyggd. Mot denna bakgrund bedömer mark- och miljödomstolen att risker förknippade med lukt och hästallergener i detta fall inte medför en betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § PBL. Vad som i övrigt har anförts om bl.a. damning, ljud- och ljusförorening samt nedskräpning innebär inte heller att detaljplanen kan anses medföra en sådan betydande olägenhet som avses i den bestämmelsen.

*Trafik, parkering samt gång och cykelväg*

Ridanläggningen kommer att angöras via Tortunavägen. För att minimera påverkan på närliggande bostäder har anläggningen utformats så att den största andelen av trafik till anläggningen angör anläggningen på den norra sidan om byggnaden, så att byggnaden skärmar av mot angränsande bostäder. Tung trafik samt hästtransporter

föreslås angöra anläggningen på södra sidan om byggnaden. Domstolen ifrågasätter inte kommunens bedömning att andelen tunga transporter är mycket låg. Det som har anförts angående trafiksituationen innebär inte att det föreligger skäl att upphäva detaljplanen.

Parkering planeras att anläggas inom ridanläggningen med plats för ca 80 bilar. Vid större evenemang med publiktillströmning planeras även biluppställning ske på grusplanen vid Brandthovda IP, och det finns även möjlighet att ta delar av marken norr om grusplanen i anspråk för extra parkering. Inom ridanläggningens område finns möjlighet att anordna hårdgjorda och genomsläppliga ytor som kan användas tillfälligt för uppställning av hästtransporter vid tävling. Behovet av ytor för parkering kan alltså lösas på ett godtagbart sätt. Vad som har anförts angående den planerade gång- och cykelvägen motiverar inte heller att detaljplanen upphävs.

#### *Påverkan på kulturmiljön*

Den 14 november 2016 beslutade länsstyrelsen att upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen på grund av att planen, enligt länsstyrelsens bedömning, påtagligt skadar riksintresset för kulturmiljövården. Men regeringen, som överprövade länsstyrelsens beslut, har den 3 oktober 2019 gjort en annan bedömning. Regeringen (efter att ha hämtat in yttranden från Boverket och Riksantikvarieämbetet) tog intryck av bedömningen i Boverkets yttrande och kom fram till att den antagna detaljplanen inte medför något sådant intrång eller sådan skada på riksintresset för kulturmiljövården att den inte kan godtas.

Detaljplanen ska möjliggöra uppförandet av en storskalig ridanläggning m.m. inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården, Badelunda (U 25).

Ridanläggningen kommer att bli väl synlig i det öppna jordbrukslandskapet och dominera sin omgivning. Ett uppförande av en storskalig ridanläggning på den valda platsen påverkar framför allt siktlinjer, skala och rumsliga samband i landskapet och skapar en visuell barriär i den flacka dalgången. Mot den bakgrunden bedömer mark- och miljödomstolen att den planerade anläggningen medför påtaglig skada på riksintressets kulturhistoriska värden. Antagandebeslutet strider därför mot bestämmelserna i 2 kap. 6 § PBL och 3 kap. 6 § miljöbalken.

#### *Brukningsvärd jordbruksmark*

I 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken anges att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Under planprocessen lyfte Badelunda Hembygdsförening frågan om ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark utan att få sina synpunkter tillgodosedda. I sitt överklagande har hembygdsföreningen återkommit till frågan.

Det är endast väsentliga samhällsintressen som kan motivera avsteg från bestämmelsen i 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken. Sådana samhällsintressen kan vara t.ex. bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och

arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen (prop. 1985/86:3 s. 53). Även behovet av skolbyggnader och anläggningar för fritids- och idrottsändamål, t.ex. en ridanläggning, bör enligt mark- och miljödomstolen räknas dit.

För att motivera ett avsteg från bestämmelsen krävs konkret utredning som visar att exploateringsintresset inte på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt kan tillgodoses på annan mark. Med uttrycket "tillfredsställande" avses att lokaliseringen av exploateringsföretaget ska vara fullt godtagbar från samhällsbyggnadssynpunkt. Självfallet innefattar detta att den alternativa lokaliseringen ska vara tekniskt och funktionellt lämplig samt ekonomiskt rimlig (prop. 1985/86:3 s. 158, se även Mark- och miljödomstolens avgörande den 16 januari 2019 i mål P 3809-18 och däri anmärkt rättsfall).

Det exploateringsintresse som ska realiseras genom den överklagade detaljplanen får, enligt mark- och miljödomstolen, anses utgöra ett väsentligt samhällsintresse som kan motivera avsteg från 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken. Men i det här fallet har kommunen inte visat att behovet inte skulle kunna tillgodoses på annan mark. Skälen för den bedömningen är följande.

År 2008 genomfördes en lokaliseringsutredning för att hitta en ny lokalisering för Hamre Ridcenter. I samarbete med Hamre Ridcenter tog kommunen fram kriterier som fungerade som utgångspunkt i sökandet efter möjliga lokaliseringar:

- 500 meter till sammanhållen bebyggelse enligt miljöskyddsreglerna.
- Östra sidan av staden för att kunna bibehålla upptagningsområdet för Hamre Ridcenter.
- Möjlighet till bussförbindelser.
- Staden äger marken.
- Minst 10 hektar.

Utredningen (som behandlade elva möjliga platser) mynnade ut i bedömningen att endast en plats var lämplig, *förslag A, väster om Badelundaåsen* (i omedelbar närhet av Brandthovda IP). Utredningen rekommenderade även att en fördjupad översiktsplan skulle tas fram för den valda lokaliseringen.

År 2011 gjordes en kompletterande lokaliseringsutredning då tre platser studerades, däribland *Alternativ Badelunda Mitt* (i princip samma plats som ovan). Också för den kompletterande lokaliseringsutredningen gällde samma kriterier som för 2008-års utredning.

Den första utredningen behandlade främst risker för påverkan på grund- och ytvatten, hänsyn till landskapsbilden och till kulturmiljövärden samt möjlighet till kommunikationer. Även den andra utredningen behandlade de frågorna samt därutöver även frågor om bl.a. hänsyn till olika områdesskydd, påverkan på det rörliga friluftslivet, risken för störningar (lukt, flugor, damm och buller) och tillgång till teknisk infrastruktur.

I en fördjupad översiktsplan *Översiktsplan för Badelundaåsen och ridanläggning*, ÖP62 (2013-02-07) prövade kommunen bl.a. möjligheten att lokalisera en ny ridanläggning till Badelundaområdet, dvs. det område som pekats ut i lokaliseringsutredningarna.

De båda lokaliseringsutredningarna och den fördjupade översiktsplanen saknar varje spår av de avvägningar som ska göras enligt 3 kap. 4 § andra miljöbalken. Det är först i detaljplaneärendet – när valet av plats redan gjorts – som frågan om exploateringsföretagets påverkan på brukningsvärd jordbruksmark behandlats, låt mer vara mer översiktligt. I planbeskrivningen sägs (med en enda mening) att ”Konsekvenserna avseende naturresurser bedöms bli små negativa baserat på att jordbruksmark tas i anspråk...” (s. 32). Och i miljökonsekvensbeskrivningen som togs fram inom ramen i planärendet sägs i mer allmänna ordalag att ”Det nationella intresset jordbruksmark berörs av denna detaljplan, då 10 ha jordbruksmark tas i anspråk för ridanläggning och cykelbana inom planområdet. Ridstigen samt intilliggande strandskyddsområde tar ytterligare ca 1,5 ha i anspråk. Jordbruksmarken minskas totalt med ca 11,5, vilket utgör mindre än 1 % av den totala jordbruksarealen inom dalgången. Reduktionen av jordbruksmarken gör att påverkan bedöms vara liten negativ.” (avsnitt 9.3, s. 53).

De kriterier som användes i lokaliseringsutredningarna har inte heller varit ägnade att ge en allsidig genomlysning av möjligheten att hitta platser som från allmän synpunkt tillfredställande kan tillgodose lokaliseringen av en ny ridanläggning m.m. Genom att enbart undersöka platser på stadens östra sida ”för att [ridanläggningen ska] kunna bibehålla sitt upptagningsområde” synes lokaliseringsutredningen ha fått en inriktning som mer handlat om att skydda Hamra Ridcenters intressen i stället för att förutsättningslöst leta efter den bästa platsen. Det kan också ifrågasättas varför utredningarna begränsades till mark som ägs av Västerås stad.

Att de planerade verksamheterna (ridanläggning och skola) kan anses ha en viss anknytning till de areella näringarna ursäktar inte kommunens underlåtenhet att göra en seriös utredning enligt 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken.

I den kommunövergripande översiktsplanen (Översiktsplan 2026) anges att en av Västerås kommuns strategier för en hållbar utveckling av kommunen är att livsmedelsproduktion ska prioriteras på brukningsvärd mark (s. 8). I översiktsplanen anges också som en av flera riktlinjer för att bibehålla och utveckla långsiktig hållbarhet inom kommunen att ”brukningsvärd jord- och skogsbruksmark i första hand ska användas för biologisk produktion, där speciellt jordbruksmarken ska prioriteras” (s. 73).

Det anförda innebär att detaljplanen strider mot intentionerna i den kommunövergripande översiktsplanen. Kommunen har inte heller visat att behovet av det exploateringsintresse som detaljplanen ska realisera inte kan tillgodoses på annan mark. Beslutet att anta detaljplanen för del av fastigheten X m.fl. strider alltså mot bestämmelsen i 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken. Antagandebeslutet ska därför upphävas även av det skälet.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (MMD-02)  
Överklagande senast den 25 mars 2020.

Inge Karlström

Maria Bergqvist

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna I. Andersson